

ZÁPISNICA

z rokovania Rady Odborového zväzu SAV

dňa 21. marca 2024

Prítomní: z 39 základných organizácií OZ SAV boli prítomní delegáti z 34 základných organizácií, čo je účasť 87,2 %. Rokovanie Rady OZ SAV bolo uznášaniaschopné.

Program:

1. Otvorenie rokovania, privítanie hostí, voľba mandátovej, návrhovej komisie a overovateľa zápisnice.
2. Informácie podpredsedu SAV Martina Venharta o aktuálnej situácii v SAV, o výsledkoch činnosti SAV za uplynulé obdobie a rozpočte SAV na rok 2024.
3. Vystúpenie prezidentky KOZ SR Moniky Uhlerovej k činnosti odborov za uplynulé obdobie a k aktuálnym úlohám odborov v roku 2024.
4. Vystúpenie člena predsedníctva SAV Róberta Karula s návrhom spolupráce OZ SAV a komisiou Rovnosť.
5. Diskusia k vystúpeniam zástupcov predsedníctva SAV a prezidentky KOZ SR.
6. Informácia predsedu OZ SAV Petra Magdolena o činnosti OZ SAV v roku 2023 a načrtnutie úloh na nasledujúce obdobie.
7. Správa o stave čerpania rozpočtu OZ SAV za uplynulé obdobie a návrh rozpočtu na rok 2024. Správa revíznej komisie o hospodárení OZ SAV. Schválenie rozpočtu na rok 2024.
8. Návrhy zástupcov ZO do novej kolektívnej zmluvy.
9. Rôzne, diskusia, schválenie uznesenia, záver.

ad. 1.

Rokovanie Rady OZ SAV z poverenia výboru OZ SAV otvorila a viedla podpredsedníčka Michaela Sojková. Privítala hostí - podpredsedu SAV Martina Venharta, prezidentku KOZ SR Moniku Uhlerovú, člena predsedníctva SAV Róberta Karula a delegátov a účastníkov Rady OZ SAV. Schválený bol program rokovania.

ad. 2.

Podpredseda SAV Martin Venhart vo svojom vystúpení informoval o v roku 2023 schválenej Národnej stratégii výskumu, vývoja a inovácií do roku 2030, v ktorej sú prvý raz vyčíslené náklady na VaV a počítajú sa so štátnymi investíciami. Súčasťou Stratégie je Akčný plán s 91 konkrétnymi opatreniami. Financovanie vedy v SAV sa rieši ako:

a/ bazálne financovanie

b/ výkonové financovanie - ex post

c/ predpokladané výkonové financovanie – ex ante, čo znamená financovanie nad rámec kapitoly SAV a riešilo by sa súťažou medzi ústavmi. Pre rok 2024 sa počítajú s objemom 5 mil. EUR nad rámec kapitoly a podľa návrhu Národnej stratégie by finančný objem postupne narástol na 80 mil. EUR.

Slovenská akadémia má veľký investičný dlh, keď na kapitálové výdavky má ročne k dispozícii iba 0,5. mil. EUR. Výrazné finančné zlepšenie sa očakáva na základe schválenej Národnej stratégie.

Pripravuje sa hodnotenie výskumnej, vývojovej, umeleckej a ďalšej tvorivej činnosti -VER. Periodické hodnotenie je administratívne zastrešené Oddelením metodiky a hodnotenia tvorivých činností (MŠVVaM - prof. Kánovský). V súčasnosti prebieha o hodnotení diskusia, ktorá je otvorená podnetom od riaditeľov ústavov.

ad. 3.

Prezidentka KOZ SR Monika Uhlerová vo svojom vystúpení oboznámila delegátov Rady s hlavnými témami, ktoré KOZ SR rieši:

- kolektívne vyjednávanie Vyššej kolektívnej zmluvy s návrhom zvýšenia tarify o 10 % od 1. 9. 2024 do 31.12.2024 a o ďalších 10 % od 1. 1. 2025 do 31. 12. 2025. Prvé kolo vyjednávania sa očakáva v polovici apríla. Nakoľko je nutné verejné financie konsolidovať, vláda s valorizáciou platov v tomto roku nepočíta. Či sa budú organizovať nátlakové akcie, ktoré presadzuje OZ školstva a vedy, nie je rozhodnuté;
- skracovanie pracovného času (4 dni práce, 3 dni víkend so zachovaním benefitov) – KOZ SR organizuje cyklus odborných konferencií „Budúcnosť sveta práce v 21. storočí“. Zmeny na trhu práce a skracovanie pracovného času sú reflektované z hľadiska starnutia populácie, digitalizácie a klimatickej zmeny. Skrátenie pracovného času je v procese testovania a môže byť zahrnuté do kolektívneho vyjednávania KZ na úrovni základných organizácií;
- KOZ SR vypracuje doktrínu k dôchodkovému poisteniu s prihliadnutím na očakávané zmeny a zohľadnenie nielen fyzickej, ale aj duševnej náročnosti práce, odpracovaných rokov, resp. hodín; sabbatical - tvorivé voľno pričleniť k odpracovanému času pri odchode do dôchodku;
- minimálna mzda, dôchodková doktrína;
- pokrytie zamestnancov kolektívnymi zmluvami – v SR cca 20 %, EÚ odporúča 80 %. Bariéry sú v kolektívnom vyjednávaní, preto KOZ SR pripravuje pre vládu vyčíslenie identifikovaných bariér. Inšpirovať sa napríklad Rakúskom, kde je takmer 100 % pokrytie KZ;
- práca pre digitálne platformy – vypracovanie kritérií, kto je živnostník, kto zamestnanec a podchytiť ich do odborov;
- základné odborárske organizácie si chcú zakladať pracovníci v digitálnych a technologických profesiách, v slobodných povolaniach a umeleckej brandži;
- spolupráca a dialóg s Tripartitou nefunguje, zatiaľ bolo iba jedno rokovanie. Zriadený bol Inštitút splnomocnenca pre sociálny dialóg – vlastne načo?

ad. 4.

Člen predsedníctva SAV Róbert Karul poukázal na potrebu spolupráce odborového zväzu s komisiou pre Rovnosť, ktorá má za cieľ posilňovať rodovú rovnosť vo vede a výskume. Komisia je jedným z účinných prostriedkov ďalšieho nielen kvantitatívneho, ale aj kvalitatívneho rozvoja ľudského potenciálu v oblasti vedy a výskumu. SAV pokrýva široké spektrum disciplín a má rozmanitý charakter a vytvára ideálny priestor na sledovanie príčin a dôsledkov horizontálnej rodovej segregácie vo vede. V spolupráci s OZ SAV je motiváciou presadiť do vyššej kolektívnej zmluvy, aby sa dĺžka materskej a rodičovskej dovolenky nezapočítavala do zmluvy na dobu určitú, ako aj automatické predĺžovanie pracovnej zmluvy. Zvážiť príspevok na dieťa pri nástupe do 1. triedy základnej školy a zasadzovať sa o zosúladenie pracovného a osobného života a riešiť starostlivosť o zamestnanca. Nové oblasti sa otvárajú v témach šikanovania, sexuálneho obťažovania, zdravotne znevýhodnených pracovníkov a cudzincov.

ad. 5.

V diskusii boli zaznamenané otázky a odpovede:

P. Mano (Ú. etnológie a sociálnej antropológie): je v prípade nátlakových akcií vytvorený fond a či existuje spolupráca s mimovládnyimi organizáciami – Uhlerová: štrajkový fond vytvára KOZ SR z členských príspevkov, ZO si sami majú vytvárať fond; v Rakúsku podporný fond existuje už od roku 1945; čo sa týka mimovládnych organizácií, prezidentka komunikuje s environmentálnym prostredím, umelcami. Protest schvaľuje najvyšší orgán KOZ SR, ktorým je Snem; v kontexte s II. pilierom pripomenula už spomínanú pripravovanú dôchodkovú doktrínu; názor KOZ SR je nezrušiť a tému predostrú na rokovanie Rady hospodárskej a sociálnej dohody, ktorá bude v pondelok 25. marca.

Š. Čikoš (Ú. fyziológie hospodárskych zvierat): aký je postoj KOZ SR k Smeru, keď je vo vláde (v roku 2005 bolo podpísané memorandum o spolupráci) – Uhlerová: na konci novembra 2023 KOZ SR predložila žiadosť o formálne zrušenie memoranda a chcela vyvolať rokovanie. Predseda Smeru nereagoval, preto bude nasledovať písomné vypovedanie a treba to brať ako hotovú vec.

V. Páleník (Ekonomický ústav): pre Venharta - pri vzniku SR v r. 1993 SAV darovala vláde svoje priestory a niektoré ústavy SAV sú „dočasne“ umiestnené v rôznych priestoroch. Aký stav je s výstavbou pavilónu spoločenských vied na Patrónke? Tento problém s nevyhovujúcim projektom pre spoločenské vedy dlhodobo dedili predsedovia SAV. V roku 2024 sa už zo spomínaných 5 mil. EUR vyčlenia peniaze na vypracovanie nového projektu a bude sa pokračovať v pokuse predať objekt akadémie na Kramároch. Uhlerová: 4-dňový pracovný týždeň sa dá využiť v kolektívnom vyjednávaní. Napr. OZ KOZ SR má už skrátený pracovný týždeň a skrátený pracovný čas v piatok. Zaviesť celoplošne 4-dňový pracovný týždeň nie je jednoduchá záležitosť (v priemysle, školstve, vede atď).

I. Matko (Fyzikálny ústav): aké sú medzinárodné údaje o pokrytí KZ, keď v SR je to iba 20 – 25 %? Uhlerová - pokles členov odborov zapríčinili rôzne externé faktory – utlmenie baní, hutníctva, zrušenie rôznych firiem, vznik živnostenského sektora bez KZ. KOZ SR organizuje vzdelávanie mladých prostredníctvom podpory Friedrich-Ebert Stiftung, zriadená je Akadémia mladých odborárov. Akadémia mladých odborárov ponúka možnosť vzdelávania sa, networkingu, rastu mladým odborárkam a odborárom a ponúka workshopy zamerané na nábor nových členov na pracovisku.

Š. Hritz (Archeologický ústav): v roku 2023 sa valorizácia plátov realizovala po prvý raz v dvoch kategóriách – pre vedecko-výskumných pracovníkov a technických pracovníkov, podobne aj pri stanovení dĺžky dovolenky. Mnohí technickí zamestnanci sa dostávajú v odmeňovaní na hranicu minimálnej mzdy, čoho následkom môže byť odchod zo zamestnania a nedostatok technického personálu. Táto problematika sa permanentne diskutuje na odborárskych stretnutiach a je tu otázka, či nenavrhnúť motivačné príplatky ako u učiteľov. Citlivou otázkou je tiež práca z domu, kde sa môžu vytvoriť dve kategórie pracovníkov. Uhlerová – vysvetlila genézu tvorby mzdových tabuliek a problematiku s tým spojenú. Pri zvýšení hranice minimálnej mzdy indexáciou treba navyšovať všetky nasledujúce triedy, čo je naviazané na finančné krytie. Podľa odhadov by si zmena tabuliek vyžiadala 1,5 mld. EUR, čo je nereálne. Riešenie príplatkov v školstve je v kompetencii OZ školstva a vedy. Prezidentka KOZ SR je proti regionálnej mzde, nakoľko mzda súvisí s výkonom práce a nie so životnými podmienkami v regióne. Čo sa týka práce z domu, riaditelia sú štatutármi organizácií a je v ich kompetencii rozhodnúť o tomto pracovnom benefite. Sojková – odborári môžu vyhľadať pomoc v Klientskom centre, ktoré je súčasťou Národného projektu Podpora kvality sociálneho dialógu.

H. Pařová (Ú. vied o zemi): nakoľko sa v roku 2024 neočakáva zvýšenie platov, navrhnuť ako kompenzáciu 1 deň pracovného voľna – Uhlerová – vzhľadom na proces kolektívneho vyjednávania sa táto požiadavka bude dať uplatniť až v roku 2025.

ad. 6.

Na základe návrhu výboru OZ SAV boli schválené pracovné komisie v zložení:

a/ mandátová: Mária Kačirková, Ivan Lichner, Helena Klváčová (1 sa zdržal)

b/ návrhová: Viera Komínková, Katarína Kvalová, Viera Jablonská

c/ overovateľ zápisnice: Petr Mezihorák

Predseda OZ SAV Peter Magdolen pripravil power pointovú prezentáciu o činnosti Odborového zväzu SAV za uplynulý rok. Podrobne informoval zúčastnených delegátov o práci členov výboru a aktivitách odborového zväzu. Prezentácia bude zverejnená sa stránke odborového zväzu SAV.

ad. 7.

Správu o stave čerpania rozpočtu OZ SAV za rok 2023 a návrh rozpočtu na rok 2024 predniesla hospodárka Jana Jankovičová. V kontexte s detskou rekreáciou sa P. Mano informoval o podmienkach príspevku na detskú rekreáciu. Po vyplnení potrebnej žiadosti (uvedená je na stránke OZ SAV) príspevok na dieťa do 15 rokov je 5 EUR /deň, maximálne 10 dní/rok.

Revíznú správu o hospodárení Odborového zväzu SAV predniesla predsedníčka revíznej komisie Viera Komínková. Vo svojej prezentácii pripomenula odborárom možnosť využiť ubytovanie v objekte KŠaV Brno, ktorého spolumajiteľom je aj OZ SAV, ako aj v Doškoľovacom zariadení OZ školstva a vedy v Kežmarských žľaboch.

Prezentované dokumenty boli Radou OZ SAV jednomyseľne schválené.

ad. 8.

V. Jablonská (Ústav informatiky): opätovne naniesla problematiku vytvárania zmlúv so správcovskými spoločnosťami (DDS). Pre niektoré ústavy je povinnosť odvádzať najmenej 2 % z výšky príspevkov zamestnanca z vymeriavacieho základu alebo príjmu zúčtovaného na výplatu neúnosné. Nebolo by možné určiť vo vyššej KZ variabilné percento (príspevok nižší ako 2 %) ? Nie je to možné, lebo by sa porušil zákon.

V. Páleník (Ekonomický ústav): zúčastneným delegátom priblížil svoje skúsenosti s experimentovaním s II. pilierom, jeho genézou od roku 2005 a makroekonomický význam.

Delegáti schválili:

- predĺžiť platnosť zmluvy na dobu určitú o dobu trvania materskej alebo rodičovskej dovolenky a toto predĺženie navrhovať prostredníctvom štatutára (schválené jednomyseľne)
- poskytovať príspevok pri narodení dieťaťa (1 sa zdržal)
- poskytovať príspevok pri nástupe dieťaťa do 1. triedy ZŠ (4 sa zdržali)

Delegáti neschválili:

- ďalej diskutovať o flexibilnom príspevku do DDS (za 6 delegáti)

Uznesenie Rady OZ SAV je prílohou zápisnice.

ad. 9.

Podpredsedníčka Michaela Sojková sa poďakovala delegátom za aktívnu účasť na zasadnutí Rady OZ SAV ako aj za prácu v jednotlivých základných organizáciách. S účastníkmi rady sa rozlúčila a zaželala im veľa úspechov v ďalšej práci.

Zapísala:
Mária Kačírková

Schválil:
Peter Magdolen, predseda OZ SAV

Overil:
Petr Mezihorák

Prílohy k zápisnici:

Príloha 1: Uznesenie z Rady OZ SAV

Príloha 2: Správa o činnosti RK OZ SAV za uplynulý rok